

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE 16.— K | FÉ ÉVRE
NEGYED ÉVRE 4.— K

FŐSZERKESZTŐ
DR. BANYAI BISCHITZ BÉLA
ÜGVEVÉ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-00.
Hírtételek mm. számitással díjszabás szerint.

Mezopotámia petróleummezői.

Hogy Angliának mily fontos Mezopotámia birtoka és miért folytatnak elkeseredett küzdelmet Bassorah és Bagdad birtokaira, ezt a rejtélyt megfejti az a tény, hogy Tigris és Eufrát köze (földrajzi néven Mezopotámia) dus petróleummezőkben.

Az ázsiai Törökország gazdag földolaj-előfordulásai régóta ismeretesek már, nagyobb figyelemben a gazdasági körök részéről azonban csak azóta részesülnek, amióta az angol érdekeltségek a szomszédos perzsa petróleummezőkre vetették magukat. Az Anglo-Persian Oil Company 1909-ben ugyanis egyezséget kötött a perzsa kormánnyal, amelynek értelmében Dél- és Nyugat-Perzsia valamennyi petróleumtelepét kibányászhatják.

1914-ben Párisban a Banque de L'Union Parisienne és Thalmann & Co. cég részvételével szindikátus alakult a szíriai petróleumtelepek feltárására, a Deutsche Bank pedig Mezopotámiában vállalt érdekeltséget. A mezopotámiai petróleumtelepek kiaknázására tervbe volt véve egy török szindikátus megalakítása is. Ázsiai Törökország petróleummezőinek hasznosítása kétségtelenül nagyfontosságú annál is inkább, mivel a kormány most vette tervbe a petróleum monopolizálását.

Debatin Ottó (Stuttgart) a *Naturwissenschaftliche Wochenschrift* egyik újabb számában (1916. XIV. 20. szám) ismerteti a mezopotámiai petróleumtelepeket. Természetszerűleg részletesebben foglalkozik a kérdéssel, mint *Grothe* H. pompás átnézetes füzete s ezért indokoltnak látjuk behatóbb ismertetését.

A Deutsche Bank által 1905-ben véleményadás végezté kiküldött bizottság szakvéleménye szerint a petróleum ott nem nagy telepekben, hanem csak szétszórt foltokon, kis mennyiségben fordul elő. Ennek azonban ellene szól az a tény, hogy a legtöbb forrást a lakosság már évezredek óta műveli, — ha kis méretekben is. A földolajforrások kitermelését lényegesen megnehezíti a közlekedési eszközök teljes hiánya. Ezen segítendő, tervbe vették a Tigris hajózhatóvá tételét.

A tervek szerint 3—400 tonnás csónakokon szállították volna a földolajt Basra-ig, ott pedig a Mosuli hajókra szivattyúzták volna. Felmerült az amerikai, romániai és perzsi (Muhammara irányában vezetett) csővezeték terve is, amely azonban a mocsaras talaj miatt nagyon költséges lett volna. Nagy előny azonban a Bagdad-vasut, amely Mendeli

közelében a leggazdagabb török földolajforrásokat érinti és átvágja Gayara és Tuz Churmati gazdag mezőit is.

Már *Grothe* is rámutatott arra, hogy Mezopotámia petróleumforrásai inkább a helyi fogyasztás, mint a világpiac szempontjából fontosak. Mint-hogy eddigi ismereteink szerint ott, ahol földolaj található, széntelepek nincsenek, a Bagdad-vasut mozdonyait petróleummal kell fűteni. Az öntözőművei motorjai is petróleummal volnának hajtandók.

Hogy a mezopotámiai földolajmezők minden valószínűség szerint a perzsa rendszer geológiai részei, kitűnik abból is, hogy a mendeli földolaj vegyi összetétele teljesen megegyezik a bakuival. Mezopotámiai földolajtelepei két zónára tagolódnak. Az egyik az Eufrát mentén (Hit, Ramadi, Nafata), másik Mendeltől Mosulig terjed.

A mendeli zónához tartozó Tuz Churmati városka (5000 lakos) Mezopotámia és Perzsia határhegységében fekszik; itt több forrás fakad. E források naftájával világítják Bagdadot, a világosabb fajtát gyógytárak dolgozzák fel.

Kerkuk környékének gazdag bitumentartalmu forrásaiból évente 30—40.000 piastert vesznek be; tömlőkben szállítják Kurdistan bazarjaiba. A kerkuki forrásterület közelében kéniszapos mocsárvidék terül el; bárhol szurjanak is itt a talajba, füstnélküli láng mutatkozik.

Értékesítés szempontjából a legkedvezőbb fekvésű Gayara földolajtelepei, mert a Tigris, illetve a Bagdad-vasut utvonalaiba esnek. Itt *Ainsworth* bitumenen kívül tiszta aszfaltforrásokat is talált.

Az Eufrát folyamvidékének zónájában a leggazdagabb földolajforrások Hit környékén találhatóak; a források rengeteg bitumenes szurkot nyújtanak. Ezt most azon a vidéken vízvezető csatornák, fürdő-kádák stb. tömitésére és hajók kátrányozására használják. Illetve világításra is szolgál.

Frech Frigyes berlini professzor és *Debatin* a mezopotámiai petróleummezők gondos tanulmányozása alapján kimondották: ha meggondoljuk, hogy a mezopotámiai petróleumterület 100 km.-nél hosszabb kiterjedésben terül el és hogy a földolaj olyan minőségben kerül felszínre, amely a petróleum-geológia történetében eddig példátlanul áll, jogunk van ezeket a petróleummezőket a világ leggazdagabbjai közé sorolni, amelyeknek e szerint a világpiacra is nagy jelentőségük lesz.

Lamprecht Kálmán dr.

HAZAI HIREK.

Báró Bottlik István. A báróságok között bizonyos meglepedést keltett az a hír, hogy a király egy miskolci ősi családot kiemelt a köznemesi rendből és a bárósággal tüntette ki. Manapság, amikor bárókká a pénz teszi az embert, az a pénz, amely önmaga is szégyelli eredetét, a bárói rangra való emelés nyomán gunyoros mosoly kél, amelyben nem lehet megtalálni a tisztelet érzését. Bottlik báróvá létekor senki se gunyolódik, mert senkinek se jut eszébe a mohó akvizíció, a szerzőt, tehát a pénzt keresni a kitüntetés mögött. Mert Bottlik maga a munka, a tetterő, a becsület és tanultság. A tisztességes politikus. Az az ő érdeme, hogy megmutatta, hogy a magyar genfry mily jellemet és szellemet képes még produkálni, hogy van a magyar genfryben teremtő erő, intelligencia és szárnyaló szellem. Ezért örült osztatlanul az egész ország azon, hogy báróvá lett. Még a radikál szocializmus se tud boszankodni, mert természetnek találja, hogy ha már kitüntetődik valaki, akkor Bottlik legyen a kitüntetett. Minekünk az az érzésünk, hogy Bottlik István nem lett több azzal, hogy báró lett. Igaz, hogy „rápasszol“ a báróság. Szinte bihetetlen, hogy ez a *comme il faut* ember ezelőtt nem volt az, úgy ráillik. De mégis egy ember volt ő azelőtt is, most csak éppen nem lett kevesebb. Hisz a magyar báróknak szinte szükségük volt ilyen egyéniségre, akinek személyével a báróság nyert emelkedést, értéket.

A kereskedelmi minisztérium új politikai államtitkára fiatal ember. Merész ivelésű szárnyalással jutott helyére és szeretnők hinnai, hogy helyére talált. A fiatalág reményeket ébreszt, hogy végre nem az őszülő hajszálak és a podagrás térdek fogják ismérveit lenni a megbízhatóságnak, talentumnak és felkészültségnek. Különösen abban a minisztériumban, amely nem éppen volt arról híres, hogy a hazai közgazdasági életbe teremtő eszméket dobott volna s alkotóelméket nevelt volna, noha par excellence közgazdasági minisztérium volna, helyénvaló az ilyen ember. Hogy *Serényi Béla* gróf, akinek sokoldalú egyénisége megsejti az idők szavát, mit célzott ezzel a kinevezéssel, ezt meg fogja érteni mindenki. De hogy ennek a várakozásnak megfelelően *Hantos Elemér*, ezt tőle egyenesen elvárja a közvélemény.

Biró Pál dr. A Rimamurányi Vasmű r.-t., az a legmagyarabb vasipari magánvállalkozás új vezérigazgatóra talált *Biró Pál* dr. ban, aki e vállalatnak kobelében nőtt fel. Még ellenségei sem mondhatják, ha vannak, hogy ne értené a dolgát, hiszen szinte odanőtt testével-lelkével e vállalathoz s amit a kaján igazság koncedál az egyszerű hivatalnok-embernek, miért ne juttatna osztályrészül mint megtanult képességet annak, akit születése desztinált mai pozíciójába. Mi ismerjük *Biró Pált* az iskola padjaiból. Étes elméjű, gyors fel fogású, vaslogikájú volt már akkor, a fegyelmezett jogászi észjárást bevitte magával hivatalába, amely hasznát vette ezen tudományának. Ott pedig megtanulta a Rimamurányi szövvényes és kiterjedt üzleti életének minden csínját-bínját, a magyar vasipari alakulást szabályozni tudó kereskedelmi éleslátással.

A világháboruban *Biró Pál* határozottan megállotta a helyét s ez az ő legjobb bizonyítványa. A Rimamurányi Vasműnek élére állítatván, bizonyos, hogy a legjobb pozícióba jutott s mi bizton hisszük, hogy méltó lesz arra a bizalomra, amelyet a részvényesek előlegeztek neki.

Halálozások. *Zellner László*, a Wohanka és Társa utóda r.-t. egyik megalapítója és ügyvivő igazgatója 54 éves korában elhunyt.

Grosz Ábris szászvári bányafőfelügyelő 50 éves korában elhunyt.

A Magyar Bank új igazgatót kap *Márkus Jenő* dr. személyében. Új igazgatót, új programmal. Az igazgató *Markus Jenő*, a program: az idegenforralom. A Magyar Bank lesz az első pénzüzetek, amely az idegenforralom fejlesztésére pénzt áldoz, miként első volt, amely a hazai fürdőkre fordított figyelmet. Mindenestre tettekesz és merész elhatározású embert szerettek oda, akinek, ha megfelelő pénzt bocsátanak rendelkezésére, kétségtelenül fog valamit produkálni.

Személyi változások a nagybányai bányai igazgatóságnál. A miniszter *Bertalan Miklós* bányatanácsost bányai ügyi előadóvá nevezte ki, helyébe a Kereszthegyre *Pilkora Imre* mérnök jön. *György Gusztáv* bányatanácsos a pénzügyminisztériumba megy, helyébe vegyelemzőnek *Fischer Károly* főmérnököt nevezte ki Fernezyről. A gép- és építészeti hivatal vezetésével *Laczkóvi Ferenc* bányatanácsost bízták meg. *Kápolnai Pauer Viktor* főmérnököt áthelyezte a miniszter *Körmöcbányára* a pénzverő hivatalhoz. A bányamérnökség vezetője *Andrea János* főmérnök lett. *Posch Adolf* mérnök *Kohóvölgyről* *Körmöcbányára* ment, helyébe *Waldner Zoltán* segédmérnök jön *Abrudbányáról*.

A Magyar Bank tőkeemelése. Október 9-én tartott rendkívüli közgyűlésen az intézet részvényesei az igazgatóság indítványának megfelelően elhatározták a bank alaptőkéjének a jelenlegi 80 millió koronáról 100 millió koronára való felemelését, 50.000 darab, egyenkint 400 korona névértékű, az 1918. üzletévvél kezdődő szelvényvel ellátott új részvény kibocsátása után. A kibocsátandó összes részvények az eddigi részvényeseknek biztosítatnak hirdetményeszerű felajánlás után 4:1 arányban, 740 korona kibocsátási áron, levonva az összegeknek a lefizetés napjától december 31-ig számított 4%-os kamatját, viszont hozzáadva a 4 korona részvénykibocsátási bélyegilletéket. Az ilyenképpen megajánlott részvénykibocsátás alkalmából a névértéken felül befolyó 17 millió koronányi ártöbblet tekintetében a közgyűlés elhatározta, hogy abból mindenekelőtt 500.000 koronát a bank alkalmazottai nyugdíjintézetének újabb megerősítésére adományoz, a fennmaradó 16½ millió korona pedig a részvénykibocsátás költségeinek levonása után a tartalékalap gyarapítására fordítandó, miáltal a rendes tartalékalap 43½ millió koronára, az intézet kimutatott saját tőkéi pedig 145 millió koronára emelkednek. Az elővételi jogot 1917 október 13-tól október 17-ig bezárólag lehet gyakorolni a bank budapesti főpénztáránál és az intézet wieni főkájánál (L. Herrengasse 2-4).

A Leszámitoló Bank se maradhatott el a többi budapesti nagybank mögött, amikor mind rendre emelgette alaptőkéjét. A Leszámitoló Bank lépést tart velük és nem esik nehezére a tőkeemelés, amint nem esett nehezére az egész lépcsőzet s emelkedés mindaddig, míg most 90 millióig nem emelkedett az alaptőkéje. Az a magyar bankéletben pártját ritkító üzleti elegancia, amellyel ez az intézet magához fűzte klienseit, mindennél erősebb talapzatra fektette ezt a bankot és szerzett neki olyan üzletbarátokat, akik majduem elválaszthatatlan kapesokkal vannak odafűzve. A bank vezetőségének előkelő gondolkozásmódja és disztíngvált üzletvitelo a magyar vállalkozások creme jét csoportosítja a Leszámitoló Bank körül.

Madarassy Beck Miksa báró elnöklote alatt október 12-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy az intézet alaptőkéjét 62.500 darab egyenkint 400 korona névértékű, az 1918. üzletév hasznában részesedő részvény kibocsátása után 25 millió koronával 90 millió koronára felemeli. A kibocsátásra kerülő részvényekből 58.500 darabra a régi részvényeseknek elővételi jogot biztosítanak oly módon, hogy minden 25 darab régi részvény alapján 9 darab új részvény vehető át, darabonként 620 korona kibocsátási árfolyamon, minden kamattfelszámolás nélkül; a 4 koronás részvénybélyegyet is a részvényes fizeti.

A Magyar Földgáz r.-t. és Medgyes városa. Medgyes város — mint halljuk — tárgyalásokat folytat a Magyar Földgáz r.-t.-al a város közvilágításának a báznai

gázkutból való ellátása tárgyában. Medgyesnek napi 45.000 köbméter gázra van szüksége. A tárgyalásokat szeptember elején előreláthatólag befejezik, úgy hogy a város még a tél bekövetkezése előtt elkészülhetne a földgázvezetékekkel.

A Rimamurányi 1916/17. üzletévi mérlege. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű részvénytársaságnak a napokban megtartott igazgatósági ülésén az 1916/17. üzletévi mérlege előterjesztetett és jóváhagyást nyert. A nyereség 17,689.116-94 K-ra rug az előző évi 14,513.843-31 K-val szemben. Az előző üzletévi 3,894.663-85 K átlózatával együtt 21,583.180-79 K áll rendelkezésre. Az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek 21%-os osztalék, részvényenkint 42 korona kifizetését fogja javaslatba hozni. Javasolni fogja továbbá, hogy az alapszabályszerű javadalmazások levonása után 2,000.000 K-t az értékesítési tartalékhoz utaljon, 2,500.000 K-t adó és hadinyereségadó tartalékba helyezzen, 600.000 K-t külön tartalékhoz csatoljon, a tiszti nyugdíjintézet javára 500.000 K-t, a munkás társuladák gyarapítására 500.000 K-t s általános hadijótékonyági é. közmívelődési célokra újabb 300.000 K-t fordítson, a társulat elhunyt vezérigazgatója, hámosi *Biró Ármán* emlék 500.000 K-val egy ő nevét viselő alapítványt létesítsen, amelynek kamatai támogatásra szoruló társulati alkalmazottak javára lenne fordítandó és 2,000.000 K-t egy hadialapra javazzon meg társulati munkás hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiúrvák segélyezésére, míg a fennmaradó 2,700.486-75 K az új üzletévi számlájára vezettessék elő. A 3-1 millió K nyereségtöbblettel tehát 38 millió K-ra rugó jótékonyági és szociális célokat szolgáló javaslatok állnak szemben. Az üzletévi folyamán a hadbavonult munkások családjainak támogatására, ugyancsak tiszti viselők és munkások drágasági pótlékaira igen jelentékeny összegek fordítottak.

Uj üzletévi kilátásai elsősorban attól függnek hogy sikerrel-e a termelést a múlt évhez képest fenntartani. Elégtelesen tüzelőanyagellátás és a munkásoknak az élelmiszeri nehézségekkel összefüggő kisebb teljesítménye következtében a termelés ezidőszertart csökkentőben van. Az állandóan emelkedő szociális terhek, valamint a közüzemi anyagoknak óriási drágulása az üzletévet erősen fogják befolyásolni. A közgyűlés az év október 23-ára hivaltott össze. Az igazgatóság *Biró Pál* dr.-t a társulat vezérigazgatójává nevezte ki, akinek a kinevezése egy szakkörökben, mint pénzügyi körökben nagy megelégedést keltett.

Uj cementgyár Horvátországban. Zágrábról jelentik, hogy *Dungyerszky Gedeon* földbirtokos vezetése alatt álló konzorcium a Kamonicai-szigeten nagy cementgyárat és ezzel kapcsolatosan téglá- és tetőcserépgyárat akar létesíteni.

Tőkeemelések. Az *István Téglyagyár r. t.* rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság 600.000 koronás alaptőkéjét 200 koronás, az 1917. évi üzletévi osztalékokra jogosító 12.000 db új részvény kibocsátása után 3 millió koronára emeli fel a régi 150 korona

névértékű részvényeknek 200 korona névértékű részvényekre való egyidejű összevonása mellett. Az új kibocsátású részvényeket 1:4 arányban a régi részvényeseknek ajánlják fel darabonként 230 korona ár folyamán és a bélyeg, valamint a folyó kamatok megterítése ellenében.

A Fiumei Magyar Olajipar r. t. az eddigi 2 millió K alaptőkéjét 5000 db 200 K n. ó. új részvény kibocsátása által 3 millió K-ra emelte fel.

A Magyar Gázizzófény r. t. — mint halljuk az eddigi 1-8 millió korona alaptőkéjét 3 millióra szándékozik felemelni. E tőkeemelés szükségse előrelátható volt, mert *Kanitz Jaques* vezérigazgató gyökeresen reorganizálta a vállalatot. Eredeti üzletágait kiszélesítette, de párhuzamosan oly nemzetközi összeköttetéseket tudott teremteni, amelyek a társaság erőforrásait lényegesen megduzzasztották.

Országos Bank lesz a neve a Budapesti Takarékpénztár és a Központi Kereskedelmi és Iparbank egyesítődéséből keletkező új intézetnek. Az alaptőkéje 50 millió lesz. Az elnöki állást *hír* szerint továbbra is megtartja *Tolnay Lajos* útkos tanácsos, a *Terézia* mostani elnöke, és két ügyvezető igazgató lesz *Stein Ármán* és *Neumann Gábor*, akik eddig is vezetőik a fuzionáló intézeteket. Egy bécsi szaklap értesülése szerint a *Depositbank* három tagot delegál az igazgató.

Alaptőkeemelés. A *Központi Kereskedelmi és Iparbank r. t.* rendkívüli közgyűlése 41-ről tíz millióra emelte fel az alaptőkéjét. Az új részvények szept. 1-től részesednek az üzleti nyereségben. A 29.200 darab új részvényből 20.800 darabot a régi részvényeseknek ajánlanak fel 230 koronás árfolyamon, 1:1 alapon. A fennmaradó részvényeket ugyancsak a kurzuson egy szindikátus voszi át. Az igazgatóság új tagjai lettek *Goldstein Pál*, *Kaszab Gyula*, *Neumann Gábor* és *Schönwald Ferenc*.

A Hernád völgyi vasipar r. t. üzleteredménye. A Hernád magyar vasipar részvénytársaság a napokban megtartott igazgatósági ülésén a folyó évi június hó 30-án lezárt mérlege előterjesztetett. Az elért nyereség a kifizetett kamatok, megfizetett kölcsönök, valamint az üzletévi költségvetés teljesítéséből származik. A nyereség levonása után 5.445.232 korona 52 fillérre rug az 5.366.432 koronával szemben. A múlt évben 811.889 korona 26 fillér hozzáadásával 6.257.121 koronát áll rendelkezésre. Az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint a 12.000.000 koronás részvénytőke után 14 százalékos osztalék fizetése érdekében értékesítési tartalékokra 1.200.000 korona adóval 1.500.000 korona fordítassék, a tartalékhoz utaljon a javadalmazás és a jutalékokra fordítandó összeg levonása után a munkás-társuladának 200.000 koronával való javadalmazása után fennmaradó 977.121 korona 78 fillér vezettessék elő.

A cementgyárak tömörülése a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségében. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének cementgyáros tagjai a szövetség kezében szakosztállyá tömörültek. A szakosztály *Breuer Lipót*ot, a *Bocsi*si Cementgyári Unió közigazgatóját és *Vida Jenő*t, a Magyar Általános Közvetlen bányá vezérigazgatóját választotta meg elnökeivé.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság
BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦

Közgyűlések. „Boszn a“ bányatársulat XXXV. rendes közgyűlését november 6-án tartja meg. — **Lechner Rákosi Téglagyár r.-t.** rendkívüli közgyűlését október 9-én tartotta meg. — „Clava“ Magyar Géplaj es Vegyészeti Ipar r.-t. rendkívüli közgyűlését október 10-én tartotta meg. — **Melocco Petu Cementárugyár es Építési Vállalat r.-t.** X. évi rendes közgyűlését október 12-én tartotta meg. — **Hirsch és Frank Budapest—Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő r.-t.** rendkívüli közgyűlését október 15-én tartja meg.

A porosz szénbehozatal. Az osztrák hadi gazdasági bizottságban **Homann** közmunkaminiszter jelentést tett a porosz szénbehozatalról. Észert a német kormány augusztus havában Ausztria részére 525.000 tonna, Magyarország részére 290.000 tonna felsőszelezési szénnek a behozatalát engedélyezte. Berlinben most újabb tárgyalások folynak a német kormánnyal, hogy a kontingens felemeltesék.

Román nyersolajtermelés. Bukaresti jelentés szerint Románia megszállott vidékeinek nyersolajtermelése az utolsó két héten napi 200 vaggont tett ki. Ez az eredmény annál szebb, mert a szakkörök nem remélték azt, hogy jövő év eleje előtt ily nagyra emelkedhetik az angolok által tönkretett kutak teljesítőképessége.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Gründung einer „Metall- und Erz“-Gesellschaft m. b. H. Unter Mitwirkung der Österreichischen Kreditanstalt und der Allgemeinen Depositenbank wurde kürzlich die „Metall- und Erz“-Gesellschaft m. b. H. mit dem Sitz in Wien gegründet. Dem Aufsichtsrat gehören an: Herr Leo Wreschner, öffentlicher Gesellschafter der Firma Beer, Sondheimer & Co., Frankfurt a. M.; Herr Ludwig Neurath, Direktor der Kreditanstalt; Kommerzialrat Paul Goldstein, Direktor der Depositenbank, und Herr Nathan Sondheimer, öffentlicher Gesellschafter der Firma Beer, Sondheimer & Co., Frankfurt a. M.

Tellus A.-G. für Bergbau und Hüttenindustrie in Frankfurt a. M. Mit Rücksicht auf die Umstellung von der Kriegswirtschaft in den Friedensbetrieb wurden die restlichen 75 % auf Serie B der Aktien zum 15. November 1916 eingefordert, wozach 450 (i. V. 300) Millionen von dem nominellen Aktienkapital von 6 Millionen einbezahlt sind. Sie nehmen bereits voll an der bekanntlich von 9 auf 10 % erhöhten Dividende für 1916-17 teil.

	1914-15	1915-16	1916-17
Vortrag	13.746	18.530	38.254
Zinsen und Diverses	36.865	123.213	226.506
Effekten und Beteiligungen	425.715	523.322	630.507
Zusammen	576.326	665.065	895.267
Obligationszinsen	126.810	124.223	122.738
Unkosten und Studien	146.813	181.494	218.845
Reserve für Talonsteuer	12.250	12.250	7.530
Reingewinn	240.453	342.098	546.101
Dividende	210.000	270.000	430.030
in %	7	9	10
Tantiemen	16.923	33.846	56.201
Vortrag	13.530	38.251	39.808

Das Konto Wertpapiere, das auch dauernde Konsortialbeteiligungen enthält, hat sich durch Verkauf grösserer Aktienposten, Veräusserung von Syndikatsbeteiligungen und nach ziffermässig nicht ersichtlichen Abschreibungen von 3.62 auf 2.98 Millionen vermindert. Beteiligungen und Darlehen, die sich mit circa 26 % (i. V. 20 %) verzinsten und sich neben einem grossen aus 12 kleinen Posten zusammensetzen, stehen in der Bilanz mit 2.80 (2.67) Millionen zu Buch. Über die Geschäftsentwicklung bei den einzelnen nahe stehenden Unternehmungen werden wieder ausführliche Angaben gemacht. Aussenstände betragen 0.10 (0.05) und Verbindlichkeiten 0.09 (0.14) Million. Die flüssigen Mittel sind

von 1.63 auf 3.60 Millionen angewachsen. Im laufenden Jahre hat sich die Gesellschaft mit als mässig bezeichneten Beträger an einer Anzahl deutscher und österreichischer Gruben Rohölunternehmungen beteiligt.

Österreichische Flugzeugfabrik A. G. Wiener-Neustadt erhöht ihr Aktienkapital von 2 Millionen auf 8 Millionen Kronen. Die neuen Aktien werden von den gegenwärtigen Aktionären: Österreichische Kreditanstalt, Skoda-werke und Daimler Motorwerke übernommen.

Deutsche Erdölförderu g. Die Ausbeutung von Erdölfeldern in Deutschland wird mit Eifer fortgesetzt. In Hemmingstedt und anderen nahegelegenen Gemeinden von Kiel ist eine neue Gesellschaft zur Verwertung von Erdölfunden errichtet worden, während eine Hamburger Gesellschaft ganz bedeutende Grundflächen im Elsass zur Erbohrung von Erdölquellen erworben hat. Ausserdem haben Berliner Kapitalisten das Mutungsrecht an grösseren Flächen in Westgalizien erworben. Bei der Gründung der Hamburg Posenschen Erdöl-Bohr-Gesellschaft m. b. H. ist auch der Zug nach Osten zu erkennen. In Raenigsen ist eine Hamburger Firma mit einer Tagesförderung von etwa 50 Fass fundig geworden, wogegen die Leistung der Bohrlöcher in Ölheim zurückgegangen ist, von Neubohrungen aber zunächst Abstand genommen werden soll. — Die Ausfuhr von Erdöl und Erdölzerzeugnissen aus Rumänien nach Deutschland hat bereits diejenigen Mengen erreicht, welche Rumänien vor Eintritt in den Krieg nach Deutschland sandte. Die Beförderung erfolgt fast ausschliesslich auf dem Landwege. — Unter Beteiligung einer bayrischen Grossbank wird die Danubia-Gesellschaft für Mineralölindustrie G. m. b. H. in Regensburg in eine Aktiengesellschaft mit drei Millionen Mark Kapital umgewandelt. Die bisherigen Gesellschafter Fabrikbesitzer Johann A. Ruckdeschel in Kulmbach und Max Noack in München werden die Aktien übernehmen.

Rheinische A.-G. für Braunkohlen-Bergbau und Brikettfabrikation Köln. Wie wir erfahren, sollen die 1,500.000 Mk. neuen Aktien, um welche das Kapital auf 35 Millionen Mk. ansteigt, nicht wieder an die Aktionäre begeben werden, sondern sie sollen in Zahlung gegeben werden an einen Brikettgläubiger der Gesellschaft zur Abgeltung eines Darlehens von 3,80 Mill. Mark, welches der Gesellschaft gewährt wurde und nunmehr fällig ist. Damit würde sich ein Kurs von ungefähr 240 pCt. ergeben, woraus offenbar eine Stärkung der Reserven der Gesellschaft hervorgehen wird (derzeit 7.10 Mill.).

